

Aanpak criminele jeugdgroepen

In de regio Parkstad zorgde een groep jongeren en jongvolwassenen voor criminaliteit en overlast. Verschillende partners bedachten samen een plan van aanpak om deze groep in kaart te brengen en succesvol aan te pakken. Ze gebruikten hierbij een combinatie van strafrecht, bestuursrecht en maatschappelijke zorg en traden naar buiten als één overheid.

Een van de prioriteiten van het regionaal beleidsplan 2015-2018 van Zuid-Limburg is 'jeugd' (risicojeugd en problematische jeugdgroepen). In alle Limburgse gemeenten is dan ook aandacht voor jeugdoverlast of hinder, veelal veroorzaakt door groepen. Vaak is er sprake van jeugdige veelplegers. Naast het vertonen van crimineel gedrag verkeren ze soms in complexe multi-problematische omstandigheden. Niet alleen zijn jongeren soms veroorzaker en dader, ze lopen ook risico om slachtoffer te worden. Daarom is het belangrijk hier aandacht aan te besteden.

Proeftuin

Ook in de gemeente Brunssum en de rest van regio Parkstad was sprake van een overlastgevende jeugdgroep. Toen het voormalige ministerie van Veiligheid en Justitie de regioburgemeesters halverwege 2015 benaderde om proeftuinen op het gebied van jeugd op te starten, deed de gemeente vanuit de regio Zuid-Limburg daarom graag mee om de jeugdgroep aan te pakken.

Problematiek in kaart

Allereerst kwamen alle mogelijk betrokken partners bij elkaar om de problematiek in kaart te brengen. Het basisteam Brunssum-Landgraaf maakte een groepsscan die inzicht gaf in de omvang en het soort jeugdgroep. Het Districtelijk Informatie Knooppunt (DIK) van de politie bracht de jongeren die tot de problematische jeugdgroep behoorden, inclusief netwerken, subgroepen en lijnen tussen bepaalde personen, verder in beeld. Daarnaast werden er meerdere (open) bronnen gebruikt. Systeem- en straatinformatie kwamen zo bij elkaar.

Verschillende partijen

Hierdoor ontstond een beeld van de grootte van het probleem en de partijen die een bijdrage zouden kunnen leveren bij de aanpak van deze criminele jeugdgroep. Dit waren de gemeenten Brunssum en Heerlen, het basisteam Brunssum-Landgraaf en Heerlen, de districtsrecherche van politie, het Openbaar Ministerie, het Veiligheidshuis en Reclassering Nederland, met daar omheen een flexibele schil van onder andere de Raad voor de Kinderbescherming, de sociale dienst, de leerplichtambtenaar en maatschappelijk werk.

Draagvlak

De bestuurders van deze organisaties werden vervolgens uitgenodigd voor een bijeenkomst om draagvlak te creëren voor de aanpak van het probleem. Tijdens deze bijeenkomst werd een film getoond die de ernst van de situatie in beeld bracht. De film versterkte het gevoel van urgentie. Er werd afgesproken om de problematiek gezamenlijk aan te pakken onder het privacy-convenant van het Veiligheidshuis. De gemeenschappelijke doelstellingen waren:

1. De top aanpakken en zorgen dat er géén nieuwe aanwas richting de top ontstaat.
2. Informatie uitwisselen, een netwerkstructuur uitbouwen, samenwerking met betrokken partijen tot stand brengen.
3. Het project in reguliere werkstructuur opnemen.

Plan van aanpak

Vervolgens hebben de betrokken partijen met elkaar om tafel gezeten om samen een plan van aanpak te ontwikkelen. Ze kozen voor een multiprobleem- en dadergerichte benadering waarin recht werd gedaan aan het fluïde karakter van de netwerken waarin de criminele jongeren acteerden. Het plan van aanpak werd met behulp van het zeven stappenplan '[aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag](#)' van het CCV vormgegeven.

Ook werd gebruik gemaakt van de 'Plus-min-mee-methodiek' die de groep in drie groepen verdeelt:

- **Plus:** Deze jongeren zijn nog positief te beïnvloeden, bijvoorbeeld door maatschappelijke hulpverlening. Deze jongeren kunnen de positieve 'vibe' meenemen in de groep.
- **Min:** Dit zijn de leiders die vaak niet meer te 'redden' zijn. Tegen deze jongeren wordt repressief opgetreden met behulp van strafrecht.
- **Mee:** Dit zijn de meelopers. Deze jongeren hebben vaak de meeste politiemutaties. Het is belangrijk om de aanpak niet alleen op deze jongeren te richten, want het zijn vaak niet de kopstukken uit de groep.

Driesporenbeleid

Om de jeugdgroep aan te pakken, besloten de partijen met een driesporenbeleid te werken waarbij naast strafrechtelijke interventies ook zorgtrajecten werden ingezet in combinatie met drang en dwang:

- **Spoor 1:** Interventie door gemeente, sociale dienst, maatschappelijk werk en Jeugdzorg.
- **Spoor 2:** Interventie door basiseenheid Brunssum-Landgraaf en Heerlen
- **Spoor 3:** Interventie door districtsrecherche

In een wekelijks casusoverleg werden prioriteiten gesteld (op basis van mutaties van de politie) en werkafspraken gemaakt. Door de informatie van alle partijen bij elkaar te brengen, ontstond een zeer sterke informatiepositie. De top werd repressief aangepakt door middel van spoor 3. Dankzij de samenwerking tussen alle partijen tijdens de negen maanden ervoor konden er tijdens **een actiedag** 14 aanhoudingen worden verricht.

De onderste regionen probeerde men uit het milieu te krijgen. Een aantal jongeren is met hulp van een softdrugsverslaving afgekomen. Een deel van deze jongeren werd daarna niet meer of in mindere mate teruggezien in politie-mutaties. Ook voerden de burgemeester, (wijk)agenten en netwerkpartners succesvolle 'stop-gesprekken' met een aantal jongeren en hun ouders. Na deze gesprekken werd een positieve gedragsverandering waargenomen. Daarnaast zochten wijkagenten en hulpverlening een aantal jongeren bewust op. Ook vonden er extra controles plaats. Door deze extra aandacht hielden deze jongeren zich vrij rustig. Ten slotte keken leerplichtambtenaren met een aantal jongeren naar een andere opleiding. Door een combinatie van werken en leren aan te bieden, kregen de jongeren een financiële vergoeding waardoor ze niet op het verkeerde pad kwamen of bleven.

UITDAGINGEN

- De grootte en het fluïde karakter van de jeugdgroep maakten het een uitdaging om een compleet beeld te krijgen. Zorg voor nauwe samenwerking met alle partners.
- Door het samenwerken met alle partners was er ook een veelvoud aan informatiesystemen om informatie uit te verkrijgen en in te verwerken.
- De gebiedsgrenzen van het basisteam van de politie, maar ook van Nederland werden overschreden. Goede communicatie en samenwerking met de juiste partners, ook over de grens, is belangrijk.

Ook voor u?

Wilt u ook aan de slag met criminele jeugdgroepen in uw gemeente? Het plan van aanpak is goed te kopiëren naar andere gemeenten. Neem voor meer informatie contact op met Ger van der Wijst: ger.van.der.wijst@brunssum.nl.